

Univerza v Ljubljani

*Doktorski študij na
Univerzi v Ljubljani*

*Zbrana pravila in postopki
(2. dopolnjena izdaja)*

Ljubljana, 2012

Uredili:

Služba za doktorski študij UL

Izdala:

Univerza v Ljubljani

Tisk in prelom:

Kubelj d.o.o.

Naklada:

300 izvodov

Ljubljana 2012

Kazalo

Uvod	4
1. Priprava programov tretje stopnje:	5
1.1 Vrste doktorskih programov na UL in njihova poimenovanja	5
1.2 Znanstvena področja	5
1.3 Kriteriji za pripravo programov	6
1.4 Kreditno vrednotenje in elementi za organizirane oblike pouka	7
1.4.1 Kreditno vrednotenje po merilih ECTS	7
1.4.2 Organizirane oblike študija (60 KT):	7
1.4.3 Raziskovalno delo za doktorsko disertacijo (120 KT):	8
1.5 Pogoji za vpis	8
1.6 Pogoji za nosilce in izvajalce predmetov ter mentorje	9
1.7 Generična znanja in spretnosti	9
1.8 Obrazci za pripravo in dopolnjevanje ter ponovno akreditacijo doktorskih študijskih programov	10
1.9 Postopek sprejemanja in dopolnjevanja ter ponovne akreditacije doktorskih študijskih programov	10
2. Razpis za vpis:	11
2.1 Opis postopkov razpisa za vpis, ki tečejo na UL in članicah, izvajalkah programov	11
2.2 Določitev osnovnih pogojev za vpis na doktorski študij	12
2.3 Zbiranje prijav in izbor kandidatov	12
2.4 Pogodba o izobraževanju	12
3. Študij in priprava doktorske disertacije	13
3.1 Izbor predmetnika	13
3.2 Teme za doktorske disertacije	13
3.3 Imenovanje komisij	14
3.4 Doktorska disertacija in zagovor	14
3.4.1 Pisanje v tujem jeziku	15
4. Promocija	16
4.1 Priprava gradiva za promocijo	16
4.2 Priprava enotne listine in priloge k diplomi na dokorskem študiju	16
4.3 Slovesna promocija novih doktorjev/doktoric znanosti	16

Uvod

Ponatis dokumenta, ki smo ga na Univerzi v Ljubljani (UL) prvič izdali oktobra 2008, predstavlja dopolnjena pravila in postopke, sprejete na področju doktorskega študija.

Zbrane informacije v tem dokumentu predstavljajo temelj za pripravo in izvedbo doktorskega študija od samega začetka t.j. od snovanja programa do njegove izvedbe in slovesne promocije doktorjev/doktoric znanosti. Predstavljeni so temeljni principi in stališča, oblikovani na ravni univerze.

V dokumentu so opisani le tisti kriteriji za pripravo programov in tisti postopki za njihovo izvedbo, ki so skupni vsem programom na UL. Morebitne posebnosti ali specifične zahteve, ki so lahko pomembne predvsem pri izvedbi nekaterih posameznih programov, so opisane v posebnih pravilih ali drugih informativnih gradivih članic univerze. V opisanih poglavjih so pri izvedbenih postopkih opredeljene pristojnosti organov in služb na univerzi ter organov in služb na članicah, izvajalkah študijskih programov.

Vsebinska izhodišča za pripravo dokumenta so zakonska določila, ki se nanašajo na doktorske študijske programe, določila opisana v statutu in pravilnikih UL, sklepi senata UL, ki se nanašajo na prenovo doktorskega študija in so bili sprejeti na sejah v obdobju od leta 2005 do leta 2011, priporočila Komisije za doktorski študij za pripravo novih doktorskih programov in njihovo izvajanje ter priporočila Združenja evropskih univerz (EUA).

Kakovostno doktorsko izobraževanje je eden od zelo pomembnih kriterijev za odličnost univerze in ima velik vpliv na njen sloves v mednarodnem prostoru. Univerza v Ljubljani (UL) si je že v svojem poslanstvu iz leta 1996 in Strategiji 2006-2009 postavila kot temeljno vrednoto akademsko odličnost, h kateri tudi kakovost doktorskega izobraževanja lahko prispeva velik delež.

Pri skrbi za kakovost doktorskega študija sta pomembna predvsem dva vidika: doktorski programi morajo vsebovati merila za zagotavljanje kakovosti in merila za evalvacijo in nadzor nad izvajanjem doktorskih programov. Pri procesih zagotavljanja kakovosti doktorskega študija pridejo v poštev posebne zahteve, ki jih v prvi in drugi stopnji študija ni, in se nanašajo predvsem na dobro voden raziskovalni projekt za doktorsko delo, ki se zaključi z ustreznimi rezultati.

Merila za zagotavljanje kakovosti so v pristojnosti Komisije za doktorski študij (KDrŠ). Komisija je še pred uvedbo novih programov pripravila stališča in nekatera izhodišča za prenovo doktorskih študijskih programov, ki jih je kasneje še dopolnjevala, predvsem s poudarkom na raziskovalnem delu za doktorsko disertacijo, s kompetentnim mentorstvom in ustrežno komisijo, ki v vseh fazah spremlja in ocenjuje študentovo/kino doktorsko disertacijo.

Priprava programov tretje stopnje

1

1.1 Vrste doktorskih programov na UL in njihova poimenovanja

UL je ob ustanovitvi doktorske šole opredelila vrste novih študijskih programov, ki jih je ob celoviti prenovi doktorskega študija sprejemala. V ta sklop sodijo različni programi, ki se med seboj razlikujejo predvsem v stopnji interdisciplinarnosti in načinu organiziranosti. V skladu z enotnim poimenovanjem študijskih programov, ki jih izvaja UL za vse stopnje študijskih programov, so poimenovani tudi doktorski študijski programi. Pri interdisciplinarnih programih, pri katerih praviloma sodeluje več fakultet, je koordinacija sodelovanja ključna. Koordinacija lahko poteka na članicah ali na univerzi. V odvisnosti od stopnje interdisciplinarnosti in načina organiziranosti študija na UL poznamo ali izvajamo različne oblike doktorskih študijskih programov:

- doktorski programi z izrazitim interdisciplinarnim pristopom in koordinacijo na univerzi, poimenovani »interdisciplinarni doktorski študijski program ..(sledi naslov)« oziroma v angleškem prevodu »Interdisciplinary Doctoral Programme...(sledi angleški naslov)«
- doktorski programi z interdisciplinarnim pristopom in koordinacijo na članicah, poimenovani »interdisciplinarni doktorski študijski program ...(sledi naslov)« oziroma v angleškem prevodu »Interdisciplinary Doctoral Programme...(sledi angleški naslov)«
- doktorski programi, ki obravnavajo področja, za katera so pristojne posamezne članice, ki programe tudi koordinirajo, poimenovani »doktorski študijski program ...(sledi naslov)« oziroma v angleškem prevodu »Doctoral Programme...(sledi angleški naslov)«
- doktorski programi, ki jih UL pripravlja skupaj s partnerji z drugih univerz v RS ali s partnerji iz tujine, poimenovani »skupni doktorski študijski program ...(sledi naslov)« oziroma v angleškem prevodu »Joint Doctoral Programme ...(sledi angleški naslov)«

1.2 Znanstvena področja

Eden od ciljev pri prenovi doktorskih programov na UL je doseči večjo interdisciplinarnost in boljšo povezanost doktorskih študijskih programov na vseh znanstvenih področjih. Ob upoštevanju mednarodnih priporočil pri pripravi novih doktorskih programov, predvsem zahtevam po kritični masi študentov, učiteljev in razpoložljive raziskovalne infrastrukture, je UL sklenila, da se v novih doktorskih programih posamezna znanstvena področja ne podvajajo. V primerih, kjer več članic goji ista znanstvena področja, se pri pripravi programa med seboj povežejo in ga pripravijo skupaj. V takem primeru se članice dogovorijo za način sodelovanja pri pripravi in način koordinacije pri kasnejši izvedbi programa.

Minimalni pogoji za opredelitev znanstvenega področja v študijskih programih tretje stopnje so:

- znanstveni kriterij: obstajati mora ustrezna znanstveno-raziskovalna dejavnost,
- pedagoški kriterij: zagotovljeno mora biti zadostno število učiteljev, ki lahko oblikujejo najmanj en temeljni in več izbirnih predmetov,
- izkazane potrebe po razvijanju znanstvenega področja,
- zagotovljena ustrezna znanstvenoraziskovalna infrastruktura.

5

1.3 Kriteriji za pripravo programov

Pri pripravi novih programov 3. stopnje je potrebno upoštevati vsa zakonsko določena merila in zahteve, ki so podane v zakonskih aktih in drugih veljavnih dokumentih.

Kot predpisane zahteve navajamo nekaj ključnih elementov iz zakonskih aktov, ki opredeljujejo osnovne sestavine doktorskih študijskih programov. Uporabljeni pravni dokumenti so:

- Zakon o visokem šolstvu (Ur.l. RS št. 119/06 (ZVIS-UPB3), 59/07-ZŠtip, 15/08 – odl. US, 64/08, 86/09, 62/10-ZUJPJS, 34/11- odl. US. in 78/11),
- Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (Ur.l. št.95/10, dop.:101/11),
- Merila za kreditno vrednotenje študijskih programov po Evropskem prenosnem kreditnem sistemu (ECTS) (Svet NAKVIS, 18.11.2010),
- Merila za prehode med študijskimi programi (Svet NAKVIS, 18.11.2010 in dop.: 16.2.2011).

Iz navedenih dokumentov povzemamo značilnosti programov tretje stopnje:

- trajanje študija: 3 leta,
- obseg: skupen obseg 180 kreditnih točk, najmanj 60 iz organiziranih oblik študija,
- programi se kreditno vrednotijo po ECTS.

Pri pripravi novih doktorskih študijskih programov je potrebno upoštevati, da mora vloga za akreditacijo doktorskih študijskih programov vsebovati vse tiste elemente, ki jih zahtevata zakon o visokem šolstvu in merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov. Obvezne vsebine sestavine študijskega programa so:

- splošni podatki o programu,
- opredelitev temeljnih ciljev programa oz. splošnih ter predmetno-specifičnih kompetenc, ki se s programom pridobijo,
- podatki o mednarodni primerljivosti programa,
- podatki o mednarodnem sodelovanju visokošolskega zavoda,
- predmetnik s kreditnim ovrednotenjem študijskih obveznosti po ECTS,
- pogoji za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa,
- merila za priznavanje znanja in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program,
- pogoji za napredovanje po programu,
- pogoji za prehajanje med programi,
- pogoji za dokončanje študija,
- opredelitev znanstvenega naslova, oblikovanega v skladu z zakonom.

Poleg navedenih pravnih aktov je pri pripravi programov in njihovem dopolnjevanju potrebno upoštevati tudi stališča univerze in sklepe senata UL, sprejete od leta 2005 do 2011, ki se nanašajo na prenovo doktorskega študija in so predstavljena v posameznih poglavjih tega dokumenta.

Za uskladitev in potrditev manjših in večjih dopolnitev doktorskih študijskih programov je Senat Univerze v Ljubljani na 22. seji 22. novembra 2011 pooblastil komisijo Senata UL za doktorski študij, da odloča o vseh manjših in večjih spremembah študijskih programov v skladu z veljavnimi Merili za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov, ki jih je 18.11.2010 sprejel Svet Nacionalne agencije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS). Komisija o svojih odločitvah v poročilih obvešča Senat UL.

1.4 Kreditno vrednotenje in elementi za organizirane oblike pouka

1.4.1 Kreditno vrednotenje po merilih ECTS

Za kreditno vrednotenje študijskih programov uporabljamo Evropski prenosni kreditni sistem (ECTS), ki omogoča študentom nabiranje in prenos kreditnih točk. Z uporabo tega sistema je omogočena primerljivost različnih študijskih programov, kar je pomembno za mobilnost študentov in medsebojno priznavanje študijskih obveznosti, opravljenih na različnih univerzah oziroma drugih raziskovalnih ustanovah. Kreditna točka po ECTS (KT) je merska enota za vrednotenje dela, ki ga opravi študent in pomeni obremenitev študenta.

V obremenitev študenta na doktorskem študiju štejejo predavanja, seminarji, vaje in druge oblike organiziranega dela, individualno študijsko delo, raziskovalno delo, priprava na izpite ali druge oblike preverjanja znanja, doktorska naloga ter vse obveznosti v zvezi s pripravo, predavitvijo in zagovorom doktorske disertacije.

Po merilih ECTS je kreditno vrednotenje naslednje:

- doktorski študijski programi obsegajo 180 KT in trajajo tri leta,
- 1 KT pomeni 25 do 30 ur obremenitve študenta; letna obremenitev študenta je 1500 do 1800 ur,
- študijski programi morajo biti sestavljeni tako, da posamezni letnik obsega 60 KT, semester pa predvidoma 30 KT,
- posamezni predmet mora biti ovrednoten z najmanj 3 KT, priporočljivo število KT za posamezni modul je najmanj 5 ali večkratnik tega števila.

V merilih ECTS ni enotnega predloga, kako naj se vrednoti raziskovalno delo za doktorsko disertacijo, zato je rešitev tega problema prepuščena posameznim univerzam. Stališča EUA jasno določajo, da je tudi ta del obveznosti študijskega programa potrebno kreditno ovrednotiti.

1.4.2 Organizirane oblike študija (60 KT):

V skladu z zgoraj opisanimi merili je UL sprejela enotna stališča prenove doktorskih programov, od oblikovanja predmetov in organiziranih oblik študija do umestitve raziskovalnega dela ter priprave doktorske disertacije.

Organiziranim oblikam pouka je namenjenih približno tretjina, raziskovalnemu delu pa približno dve tretjini vseh obveznosti študentov. Med organizirane oblike študija v doktorskih programih štejemo različne vrste predmetov,

ki oblikujejo teoretski znanstveni in metodološki sklop, raziskovalno delo za doktorsko disertacijo ter pripravo in zagovor doktorskega dela.

Teoretski znanstveni in metodološki sklop: v tem sklopu so zajeti predmeti doktorskega programa z različnimi oblikami pouka:

- teoretski predmet(i) z organiziranimi oblikami študija in preverjanjem znanja,
- metodološki predmet(i), v okviru katerega kandidat izbere vsebine individualnih raziskovalnih metod in/ali raziskovalnih tehnik,
- možnost uvedbe doktorskih izpitov (teoretična podlaga za doktorsko disertacijo).

1.4.3 Raziskovalno delo za doktorsko disertacijo (120 KT):

Stališče, razvidno iz razprav, ki so potekale med predstavniki evropskih univerz na srečanjih EUA je, da se raziskovalno delo po ECTS ne da vrednotiti po istih načelih kot organizirane oblike pouka. Rešitev smo poiskali na naslednji način: dve študijski leti, namenjeni raziskovalnemu delu za pripravo disertacije, sta ovrednoteni s 120 KT; v sklopu teh kreditov je zajet tudi najmanj 1 znanstveni članek, objavljen ali sprejet v objavo v mednarodno priznanih revijah posameznih znanstvenih disciplin.

Priprave na doktorsko delo: V pripravo doktorskega dela sodijo predstavitev dispozicije teme doktorske disertacije, priprava zaključnega doktorskega seminarja, priprava doktorske disertacije in zagovor doktorata. Če tako predvideva program, so vse navedene obveznosti lahko kreditno vrednotene kot organizirane oblike pouka (do 15 KT).

Pri vseh oblikah pouka je možno priznavanje KT iz obveznosti, opravljenih na drugih univerzah, če so le-te izražene v kreditnih točkah po ECTS oziroma, če je možen preračun opravljenih obveznosti v kreditne točke po ECTS.

1.5 Pogoji za vpis

Splošni pogoji za vpis v doktorske študijske programe so določeni z zakonom. V skladu z 38.a členom se v doktorski študijski program lahko vpiše, kdor je končal:

- študijski program druge stopnje,
- študijski program, ki izobražuje za poklice, urejene z direktivami Evropske unije, če je ovrednoten s 300 KT,
- študijski program za pridobitev univerzitetne izobrazbe,
- študijski program za pridobitev magisterija znanosti oziroma specializacije po končanem študijskem programu za pridobitev univerzitetne izobrazbe in se mu v doktorskem študijskem programu priznajo študijske obveznosti v obsegu najmanj 60 KT,
- študijski program za pridobitev specializacije, če je pred tem končal visokošolski strokovni program strezne smeri in se mu predpišejo dodatne obveznosti v obsegu od 30 do 60 KT,
- izobraževanje na tujih univerzah v skladu s predpisanimi pogoji kot veljajo za študente RS.

Morebitni dodatni pogoji, priznavanja predhodno opravljenih obveznosti in merila za izbiro kandidatov ob omejitvi vpisa, so sestavine posameznih doktorskih študijskih programov.

1.6 Pogoji za nosilce in izvajalce predmetov ter mentorje

Nosilci in izvajalci predmetov so lahko osebe, ki imajo veljaven učiteljski naziv (docent, izredni profesor in redni profesor) in lahko izkažejo znanstveno relevantnost za predmet, ki ga predlagajo v doktorski program z ustreznimi referencami (od 3 do 5).

Mentor/ica oziroma somentor/ica pri izdelavi doktorske disertacije je oseba, ki ima naziv visokošolskega učitelja oz. znanstvenega delavca (znanstveni sodelavec, višji znanstveni sodelavec in znanstveni svetnik) in ima izkazano raziskovalno aktivnost z ustrezno znanstveno bibliografijo s področja teme doktorske disertacije. Pri raziskavah, vezanih na laboratorijsko delo, mora mentor/ica zagotoviti razpoložljivost raziskovalnih kapacitet oziroma raziskovalne infrastrukture.

V skladu s sklepom Komisije za doktorski študij so somentorji/ice predlagani v primeru, če je tema doktorske disertacije interdisciplinarna oz. če tako določajo študijski programi.

V primeru, ko je doktorandu pri temi doktorske disertacije predlagan tudi somentor, mora komisija za oceno primernosti teme dr. disertacije somentorstvo posebej vsebinsko utemeljiti.

Pri večini doktorskih študijskih programov študent/tka pred vpisom v doktorski študijski program izbere mentorja/ico .

Mentor/ica je lahko tudi oseba z ustrezno habilitacijo druge ustanove, če sodeluje v študijskem programu, ki ga izvaja ali soizvaja UL, oziroma je zaposlena na ustanovi (domači ali tuji), s katero ima UL sklenjen ustrezen sporazum oz. pogodbo o sodelovanju.

Mentor/ica je lahko tudi priznan raziskovalec/ka iz drugih ustanov. V tem primeru univerza imenuje somentorja/ico.

Poleg osnovnih kriterijev je minimalni pogoj za izkazovanje raziskovalne aktivnosti mentorja in somentorja, da v primeru temeljnih raziskav z bibliografijo v zadnjih petih letih doseže 100 točk po SICRISS-u oz. v primeru aplikativnih raziskav 40 točk in ima dokazila o uspešnosti prenosa rezultatov projektov v prakso.

Mentor/ica ima na doktorskem študiju lahko največ pet doktorandov, ki so vpisani v doktorski študijski program in v njem redno napredujejo. V to število ne štejejo doktorandi, ki so opravili vse obveznosti doktorskega študijskega programa razen zagovora doktorske disertacije, od vpisa v začetni letnik doktorskega študijskega programa pa je minilo že več kot štiri leta. Za somentorje ne velja omejitev števila doktorandov.

1.7 Generična znanja in spretnosti

Novi doktorski programi naj bi po priporočilih EUA vsebovali tudi možnost osvajanja t.i. generičnih oziroma prenosljivih znanj in spretnosti, ki bi doktorandu omogočala boljše pogoje pri iskanju zaposlitve.

Po priporočilih EUA lahko predmete z vsebinami za osvajanje generičnih znanj in spretnosti predvidi vsak program posebej, lahko pa se organizirajo tudi na ravni univerze. UL je sprejela drugi pristop in s tem pripravo enotne ponudbe, ki bo primerne za kandidate vseh doktorskih programov na univerzi. Vsebine teh predmetov so urejene po naslednjih sklopih: 1) komunikacije, 2) planiranje raziskovalnega dela, 3) medčloveški odnosi, 4) organizacija, upravljanje in vodenje, 5) obstoj in preživetje na trgu ter 6) sklop posebne ponudbe članic.

Seznam predmetov, ki jih ponujajo posamezni doktorski študijski programi, se vsako leto dopolnjuje in je objavljen na spletni strani UL.

1.8 Obrazci za pripravo in dopolnjevanje ter ponovno akreditacijo doktorskih študijskih programov

Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov, ki jih je sprejel Svet NAKVIS-a, določajo postopke in minimalne kriterije za presojo izpolnjevanja pogojev za akreditacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov.

Merila predpisujejo tudi postopke za sprejemanje manjših in večjih dopolnitev študijskih programov ter njihovo ponovno akreditacijo. Na spletnih straneh NAKVIS so objavljena navodila ter seznam vseh prilog, ki jih morajo vsebovati vloge za akreditacijo, dopolnjevanje oz. ponovno akreditacijo programov. Obrazci za pripravo novih študijskih programov so pripravljene v slovenskem in angleškem jeziku.

1.9 Postopek sprejemanja, dopolnjevanja ter ponovne akreditacije doktorskega študijskega programa

Predlagateljica (članica ali več članic skupaj) pripravi nov doktorski študijski program v skladu s predpisanim obrazcem, v slovenskem in angleškem jeziku in ga opremi z vsemi predpisanimi prilogami. Besedilo programa mora biti sprejeto na senatu/senatih članic in poslano na UL v tiskani in v elektronski obliki.

Sestavni del študijskega programa je tudi informativno gradivo za bodoče študente – predstavitevni zbornik. Predstavitevni zbornik je pripravljene v slovenskem in angleškem jeziku.

V skladu s pooblastilom Senata UL KDrŠ odloča o vseh manjših in tudi večjih spremembah študijskih programov v skladu z veljavnimi Merili za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov.

Ob prvi akreditaciji študijskega programa KDrŠ imenuje tri poročevalce: dva strokovnjaka z ustreznega znanstvenega področja in enega iz vrst članov KDrŠ. Eden izmed poročevalcev je obvezno iz tujine.

Ob podaljšanju akreditacije študijskega programa KDrŠ imenuje vsaj enega poročevalca (praviloma člana komisije), če pa so ob podaljšanju akreditacije ugotovljene večje spremembe, ki bistveno vplivajo na študijski program, lahko poleg njega imenuje še enega strokovnjaka z ustreznega znanstvenega področja.

V postopku akreditacije večjih sprememb študijskih programov pristojna KDrŠ imenuje poročevalca, kadar oceni, da za sklepanje o večjih spremembah potrebuje dodatno mnenje enega od članov komisije ali strokovnjaka z ustreznega področja.

S sprejetimi manjšimi dopolnitvami študijskih programov univerza Svet NAKVIS-a samo seznanja, večje dopolnitve pa mu posreduje v soglasje.

Razpis za vpis 2

Razpis za vpis v doktorske študijske programe mora biti, v skladu s Pravilnikom o razpisu za vpis in izvedbi vpisa v visokem šolstvu, ki ga določi minister za visoko šolstvo, znanosti in tehnologijo, javno objavljen in razpisan najmanj štiri mesece pred začetkom študijskega leta. UL objavi razpis za vpis v doktorske študijske programe 1. marca za prihodnje študijsko leto.

Univerza si mora k vsebini razpisa pred njegovo objavo pridobiti soglasje Vlade RS, zato svoje sklepe o razpisu v doktorski študij posreduje ministrstvu, pristojnemu za visoko šolstvo. Univerza lahko objavi razpis le za tiste študijske programe, za katerih izvajanje izpolnjuje pogoje, določene z zakonom, statutom UL in študijskim programom. Razpisani študijski programi morajo biti pred razpisom objavljeni. Razpis za vpis vsebuje:

- ime visokošolskega zavoda in naslov,
- naziv študijskega programa,
- kraj izvajanja študijskega programa,
- trajanje študija,
- pogoje za vpis,
- način izvajanja študija
- število vpisnih mest, skupaj za državljane RS in EU,
- postopke in roke za prijavo na razpis in za izvedbo vpisa.

2.1 Opis postopkov razpisa za vpis, ki tečejo na UL in članicah, izvajalkah programov

Senat UL običajno pooblasti KDrŠ, da v skladu s sprejetim rokovnikom uskladi in sprejme skupno besedilo razpisa za vpis v doktorske študijske programe 3. stopnje. V začetku novembra strokovna služba UL pripravi predlog skupnega besedila razpisa vseh akreditiranih doktorskih študijskih programov, vključno s predlogom razpisnih mest in ga posreduje članicam v potrditev oz. morebitno dopolnitev. Senati članic oz. pristojni programski sveti odločijo, katere od akreditiranih študijskih programov bodo v prihodnjem študijskem letu razpisali in potrdijo ali spremenijo predlog števila razpisnih mest.

Na predlog senatov članic KDrŠ obravnava skupno besedilo razpisa vseh doktorskih študijskih programov in število razpisnih mest za doktorske študijske programe in usklajen predlog posreduje v sprejem senatu UL, oz. ga, v primeru pooblastila, sama potrdi.

V decembru KDrŠ sprejme usklajeno besedilo razpisa, ga posreduje ministrstvu, pristojnemu za visoko šolstvo, in zaprosi za soglasje Vlade Republike Slovenije.

Univerza, po predhodni pridobitvi soglasja Vlade RS, 1. marca objavi skupno besedilo razpisa za vpis v doktorske študijske programe za prihodnje študijsko leto in ga objavi na svoji spletni strani.

Če je število prijavljenih kandidatov večje in želijo izvajalci študija povečati število razpisnih mest je potrebno, v skladu s 46. členom Pravilnika o razpisu za vpis in izvedbi vpisa v visokem šolstvu, na ravni UL sprejeti ustrezen sklep, h kateremu mora pred začetkom študijskega leta pridobiti soglasje Vlade Republike Slovenije.

2.2 Določitev osnovnih pogojev za vpis na doktorski študij

Enotni standardi glede pogojev za vpis v doktorski študij, opisani v točki 1.5, ki so obvezna sestavina besedila akreditiranega študijskega programa, so tudi obvezna sestavina besedila razpisa. V razpisnem besedilu se pri pogojih za vpis skladno s študijskim programom navedejo tudi merila in postopek za izbiro kandidatov v primeru omejitve vpisa.

Tujci (kandidati, ki niso državljani držav članic EU) oziroma Slovenci brez slovenskega državljanstva se ob izpolnjevanju splošnih pogojev vpisujejo skladno z določili Pravilnika o razpisu za vpis in izvedbi vpisa v visokem šolstvu in Pravilnika o študiju tujcev in Slovencev brez slovenskega državljanstva v RS. Za sprejem tujcev v doktorske programe UL veljajo enaki pogoji kot za slovenske državljane, v kolikor so v tujini dokončali enakovredno izobraževanje.

Enakovrednost predhodno pridobljene izobrazbe v tujini se ugotavlja v postopku priznavanja tujega izobraževanja za nadaljevanje izobraževanja v Republiki Sloveniji, skladno s Statutom UL.

2.3 Zbiranje prijav in izbor kandidatov

Prijave na razpis za vpis v doktorske študijske programe, katerih nosilke in koordinatorice so članice UL, kandidati oddajo na naslov članice, ki je zapisan v razpisnem besedilu. Prijave za vpis v interdisciplinarne doktorske programe, ki so koordinirani na ravni UL, kandidati oddajo na naslov rektorata UL.

Izbor kandidatov poteka v skladu z merili, opredeljenimi v študijskem programu. Vpis v doktorske študijske programe se opravi na podlagi popolno izpolnjenega vpisnega lista do roka določenega z razpisom, najpozneje pa do 30. septembra. Iz upravičenih razlogov, o katerih odločajo pristojni organi članic, pa najpozneje do 30. oktobra.

Za izbor tujcev in Slovencev brez slovenskega državljanstva se smiselno uporabljajo enaka merila, kot veljajo za slovenske kandidate in kandidate iz držav EU.

2.4 Pogodba o izobraževanju

V pogodbi o izobraževanju na doktorskem študiju se pogodbeni strani (univerza ali članica UL in kandidat) dogovorita o:

- programu in morebitnem področju študija,
- obveznostih obeh udeležencev v pogodbi,
- višini šolnine in rokov plačila študija.

Študenti morajo biti obvezno zdravstveno zavarovani. Šolnina ne vključuje sredstev za zavarovanje, ki jih članice same določajo v skladu s cenikom UL. Na nekaterih področjih študija, kot v primeru dela v laboratoriju, na terenu ipd., lahko članice v skladu s cenikom UL zaračunavajo tudi dodatna zavarovanja.

V skladu s študijskim programom oz. pravili članic ter priporočili v besedilu razpisa za vpis v doktorske študijske programe je najbolj primerno, da si doktorand mentorja/ico izbere pred vpisom oz. podpisom pogodbe o izobraževanju.

Študij in priprava doktorske disertacije 3

3.1 Izbor predmetnika

Na doktorskem študiju je predmetnik oblikovan tako, da študentu/ki v vsakem letniku omogoča opravljati obveznosti v obsegu najmanj 60 KT.

Pred vpisom v doktorski študij študent/ka izbere mentorja. Izbrani mentor je dokončno imenovan v postopku, ki je opisan v poglavju 3.2. Študent/ka in izbrani mentor/ica skupaj izbereta predmete za vsak letnik študija ter opredelita raziskovalni program. Pri interdisciplinarnih programih, v katerih je zastopanih več znanstvenih področij, izbor predmetnika poleg izbranega mentorja/ice podpiše še koordinator/ica področja.

Za morebitno kasnejšo spremembo predmetnika, si mora študent/ka priskrbeti soglasja nosilcev predmetov, ki jih bo študent/ka zamenjal in soglasje mentorja/ice, v primeru interdisciplinarnih programov pa še soglasje koordinatorja/ice znanstvenega področja.

Predmete oz. druge organizirane oblike študija, zbrane iz drugih doktorskih študijskih programov, si kandidat praviloma izbere ob vpisu. Članica oz. programski svet sta dolžna o študentovi izbiri predmeta v drugem programu oz. na drugi univerzi seznaniti oz. obvestiti matično članico oz. univerzo takoj po vpisu na študij.

3.2 Teme za doktorske disertacije

Študent/ka prijavi temo za doktorsko disertacijo v 1. oz. 2. letniku doktorskega študija, v skladu s študijskim programom. Temo predlaga senatu članice, izvajalke programa, oziroma pri interdisciplinarnih programih senatu članice v skladu s pravili študijskega programa. Študentova prijava predloga teme je pisni dokument, ki vsebuje:

- predlog naslova teme in dispozicijo doktorske disertacije z navedbo ustrezne literature,
- biografske podatke,
- seznam znanstvenih in drugih del oziroma dosežkov.

V skladu s sklepom KDrŠ lahko dispozicije doktorskih disertacij, ki so namenjene soglasju k temi doktorske disertacije (in so drugačne od tistih, ki jih pripravijo študenti za predstavitev teme doktorske disertacije v okviru nekaterih doktorskih študijskih programov), obsegajo od 3 do največ 5 strani (brez literature).

Primerna oblika študentove biografije, ki je sestavni del vloge za soglasje k temi doktorske disertacije, vsebuje tudi datum prvega vpisa na doktorski študij.

Predstavitev doktorske teme je lahko tudi javna, če tako določa program.

Predlog teme doktorske disertacije obravnava Senat članice, se do njega opredeli in imenuje mentorja/ico in v primeru interdisciplinarnosti lahko tudi somentorja/ico. K predlogu teme, po predhodni obravnavi na KDrŠ, daje soglasje senat UL. Predlog za soglasje k temi poleg kandidatove vloge z ustreznimi prilogami ter poročila komisije o ustreznosti teme doktorske disertacije, vsebuje naslov teme, mentorja/ico in morebitnega somentorja/ice ter navedbo imena doktorskega študijskega programa oz. navedbo področja doktorata v starih podiplomskih študijskih programih.

Morebitno somentorstvo je potrebno ustrezno obrazložiti.

Veljavnost teme je štiri leta. Po tem roku lahko študent/ka zaprosi ali za podaljšanje veljavnosti iste teme ali za odobritev nove, če je od stare odstopil/a. V primeru, da študent/ka odstopi od teme, postane tema prosta.

3.3 Imenovanje komisij

Najpozneje v roku 30 dni, po prijavi teme doktorske disertacije, Senat članice imenuje tričlansko komisijo, ki v svojem poročilu ugotovi ali kandidat/ka izpolnjuje pogoje za pridobitev doktorata znanosti in oceni ustreznost predlagane teme. V komisijo so imenovani strokovnjaki s področja teme doktorske disertacije z veljavnim učiteljskim ali znanstvenim nazivom, ki imajo doktorat oziroma znanstvena dela s področja disertacije.

V primeru, ko je v komisiji poleg mentorja/ice član/ica tudi somentor/ica, je potrebno v komisijo imenovati še četrtega člana/ico;

Po predložitvi disertacije senat članice imenuje najmanj tri poročevalce za oceno disertacije izmed učiteljev in znanstvenih delavcev, ki imajo doktorat znanosti oziroma znanstvena dela s področja disertacije.

Po obravnavi pozitivnih ocen doktorske disertacije, senat članice imenuje komisijo za zagovor dela.

Priporočilo senata UL je, da je v postopku izdelave doktorske disertacije, na senatih članic imenovana le ena komisija, ki opravlja naloge vseh treh zgoraj opisanih komisij in tako spremljala kandidata/ko na doktorskem študiju od faze ugotavljanja primernosti teme doktorske disertacije do ocene doktorske disertacije in njenega zagovora.

Prav tako senat UL priporoča da mentor/ica ali somentor/ica nista člana komisije.

V primeru, ko mentor/ica ni član/ica komisije, je njegova/njena pravica in dolžnost, da sodeluje pri delu komisije v vseh fazah postopka do zagovora doktorske disertacije, brez pravice odločanja.

Najmanj en član komisije za doktorat mora biti zunanji (po možnosti iz druge univerze ali druge raziskovalne ustanove). Če senat članice v doktorsko komisijo izjemoma imenuje vse člane z iste članice, mora tako imenovanje posebej utemeljiti.

3.4 Doktorska disertacija in zagovor

Doktorska disertacija je pisno delo, ki pomeni samostojen in izviren prispevek na znanstvenemu področju, s katerega je tema disertacije. Doktorska disertacija je napisana v slovenskem jeziku z obsežnim povzetkom v angleškem jeziku.

Doktorska disertacija je lahko pripravljena na podlagi kandidatovih/kinih del s področja teme doktorske disertacije, ki so bila sprejeta v objavo, ali so bila že objavljena v mednarodno priznanih revijah v skladu s pravili, sprejetih na članici, ki vodi postopek.

Kandidat/ka za pridobitev doktorata znanosti mora najpozneje v štirih letih od dneva sprejema soglasja k temi doktorske disertacije članici univerze, ki vodi postopek, predložiti izdelano doktorsko disertacijo. Ustrezna komisija (poglavje 3.3) najpozneje v roku treh mesecev od oddaje doktorske disertacije, poda pisna poročila. Na temelju predloženih pozitivnih poročil senat članice doktorsko disertacijo sprejme in določi datum zagovora doktorata (poglavje 3.3.).

Doktorand/ka mora imeti pred zagovorom doktorata objavljeno ali v objavo sprejeto izvirno znanstveno delo s prvim avtorstvom, in sicer na način in v obliki, ki sta v posameznih znanstvenih disciplinah uveljavljena.

V primeru, da prvo avtorstvo ni možno (na primer pri mednarodnih kolaborativnih raziskavah ali iz drugih opravičljivih razlogov), mora mentor/ica z ustrezno izjavo zagotoviti, da izvirna znanstvena objava ni bila uporabljena kot obvezen prispevek v doktorskem študiju katerega drugega doktoranda/ke.

Zagovor doktorata je javen. Najava zagovora se objavi najmanj osem dni pred zagovorom. O zagovoru se vodi zapisnik, ki ga podpišejo vsi člani komisije. Z uspešno opravljenim zagovorom pridobi doktorand/ka znanstveni naslov doktor/doktorica znanosti.

3.4.1 Pisanje v tujem jeziku

Študentu/ki se lahko izjemoma odobri pisanje doktorske disertacije v angleškem jeziku v primeru, če je kandidat/ka tujec, če sta tujca kandidata mentor/ica ali somentor/ica ali, če je tujec član komisije. V okviru doktorskega študija tujih jezikov in književnosti lahko Senat UL izjemoma odobri tudi izdelavo disertacije v drugem tujem jeziku.

V skladu z določili Statuta UL se jezik doktorske disertacije v okviru skupnih študijskih programih opredeli s sporazumom o sodelovanju med univerzami izvajalkami programa.

V primeru izdelave doktorske disertacije v angleščini ali v drugem tujem jeziku je potrebno uvod, zaključek in obsežen povzetek pripraviti tudi v slovenskem jeziku. Tudi vsa potrebna dokumentacija, predložena za sprejemanje teme doktorske disertacije, mora biti napisana v slovenskem jeziku.

Izjemoma je lahko dispozicija teme doktorske disertacije napisana le v angleškem jeziku takrat, kadar je kandidat/ka tujec.

V skladu s sklepom senata UL morajo članice UL v predlogih za soglasja k temam doktorskih disertacij naslove doktorskih disertacij prevesti tudi v angleški jezik. Sklep velja za vsa področja študija, razen za področja jezikoslovja in literarnih ved v okviru študija tujega jezika, ko je lahko disertacija pisana tudi v katerem drugem tujem jeziku.

Uporaba tujega jezika je sicer opredeljena v Statutu UL.

4 Promocija

Promocija novih doktorjev/doktoric znanosti je javen in slovesen dogodek in jo opravi rektor/rektorica UL v prostorih univerze.

4.1 Priprava gradiva za promocijo

Članica, ki je vodila postopek, takoj po zagovoru doktorske disertacije pošlje zapisnik o zagovoru in vso ostalo dokumentacijo službi za doktorski študij UL na dogovorjenem obrazcu »Prijava promocije doktorja/doktorice znanosti«. Obrazec vsebuje podatke o kandidatu/tki, njegovem oz. njenem doktorskem delu, mentorju/ici oz. somentorju/ici in objavi znanstvenega članka ali več člankov.

Služba za doktorski študij vodi evidenco o promoviranih doktorjih/doktoricah znanosti z vsemi potrebnimi podatki.

4.2 Priprava enotne listine in priloge k diplomi na doktorskem študiju

V skladu s Pravilnikom o izdaji diplom in potrdil o izobraževanju UL izda diplomo o doktoratu znanosti, ki vsebuje vse podatke, ki jih sicer vsebujejo diplome UL, poleg teh pa še naslov doktorske disertacije, datum njenega zagovora ter ime mentorja/ice in morebitnega somentorja/ice.

Članica v pooblaščen tiskarni naroči pripravo doktorske listine, ki jo, pred podpisom rektorja/rektorice, pregleda služba za doktorski študij na UL.

Poleg diplome o doktoratu, ki jo izda univerza, so vse članice UL dolžne izdajati priloge k diplomi v slovenskem in angleškem jeziku. Obrazec priloge k diplomi predpiše minister/ica, pristojen/a za visoko šolstvo.

4.3 Slovesna promocija novih doktorjev/doktoric znanosti

Na osnovi podatkov, ki jih služba za doktorski študij prejme od članic, rektor/rektorica opravi slovesno promocijo novih doktorjev/doktoric znanosti.

Slovesna promocija novih doktorjev/doktoric znanosti in podelitev diplom poteka po univerzitetnem protokolu v Zbornični dvorani na UL. Pri slovesni promociji sodelujejo doktorandi/ke, dekani/ice članic, kjer je tekel postopek in je doktorand/ka zagovarjal/a doktorsko disertacijo, mentorji in vabljeni gostje.

Univerza vodi posebno Knjigo doktorjev znanosti, v katero se po promociji podpišejo, poleg novo promoviranega doktorja/doktorice znanosti, še njegov/njen mentor/ica, rektor/rektorica univerze ter dekan/dekanica članice, ki je vodila postopek in rektor.